

T.C. KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ
İŞLETME BÖLÜMÜ – TÜRKÇE LİSANS PROGRAMI

ÖĞRENCİLERE YÖNELİK AKADEMİK ETİK EYLEM PLANI

(Kalite ve Akreditasyon Süreci Taslak Planı)

Versiyon : V.1.0.
Tarih : 10.11.2025

1- GİRİŞ

Kırıkkale Üniversitesi, eğitim-öğretim süreçlerini etik değerler, akademik dürüstlük, bilimsel doğruluk ve toplumsal sorumluluk ilkeleri üzerine inşa eden bir yükseköğretim kurumudur. Bu rehber; öğrencilerin davranışlarını desteklemek; araştırma, sınav, proje, ödev ve akademik üretim süreçlerinde etik kuralları standart hâline getirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu belge, Yükseköğretim Kurulu (YÖK), Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK), Kırıkkale Üniversitesi Etik Kurulu kararları ve uluslararası akademik etik standartlarıyla uyumludur.

2- KURUMSAL ÇERÇEVE

Kırıkkale üniversitemiz vizyonunda akademik etik ilkeler; üç temel saç ayağında değerlendirilmektedir;

- a) Üniversitemiz Vizyonunda Akademik Etik İlkeler: Kırıkkale Üniversitesi, ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeyde yürüttüğü tüm eğitim-öğretim faaliyetlerinde etik ilkelere dayalı bir akademik kültürün geliştirilmesini temel hedefleri arasında görmektedir. Üniversitenin eğitim vizyonu; bilimsel doğruluk, toplumsal sorumluluk, akademik dürüstlük ve eleştirel düşüncenin gelişimini merkeze alan bir yaklaşımı benimser. Bu bağlamda etik değerler, yalnızca bir disiplin alanının konusu değil, üniversitenin tüm programlarında ortak bir öğrenme çıktısı olarak konumlandırılmaktadır. Lisans düzeyinde etik ilkeler düzeyinde bilgi üretimi, raporlama, akademik yazım ve araştırma becerileriyle bütünleşik olarak ele alınır. Lisansüstü eğitimde ise etik ilkeler, bilimsel araştırmanın temel taşı olup, veri üretiminden sonuç raporlamaya kadar tüm süreçlerde bilimsel dürüstlük, şeffaflık, sorumluluk, adil değerlendirme ve akademik özgünlük ilkelerini kapsayan geniş bir çerçevede uygulanır. Kırıkkale Üniversitesi, tüm bu düzeylerde öğrencilerine etik bilinci kazandırmayı, akademik ve mesleki yaşamlarında etik dışı davranışlardan uzak durmalarını ve üniversitenin kurumsal değerlerine uygun bir tutum geliştirmelerini bekler.
- b) Fakülte ve Bölüm Kalite Politikası ile Akademik Etik Bağlantısı: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ile İşletme Bölümü, kalite politikalarını sürekli iyileştirme, şeffaf yönetim, paydaş memnuniyeti, hesap verebilirlik ve etik değerlere bağlılık ilkeleri üzerine inşa etmiştir. Bölümün kalite güvencesi yaklaşımı, akademik etik ilkeleri yalnızca bir davranış düzenlemesi olarak değil, kalite kültürünün ayrılmaz bir bileşeni olarak tanımlar. Bu doğrultuda;
 - ✓ Ders tasarımları ve program çıktıları içinde “etik farkındalık”, “bilimsel doğruluk” ve “mesleki sorumluluk” unsurlarına yer verilir.
 - ✓ Öğretim elemanları, değerlendirme süreçlerinde adil, şeffaf ve tutarlı davranmayı taahhüt eder.
 - ✓ Öğrenci çalışmalarının özgünlüğünü korumaya yönelik denetim mekanizmaları (intihal tespiti, orijinallik raporu, proje izleme) kalite güvence sistemi kapsamında işletilir.
 - ✓ Paydaş görüşleri, etik ihlallerin azaltılması ve etik farkındalığın artırılması için düzenli olarak değerlendirilir.
 - ✓ Bu bütünsel yaklaşım sayesinde akademik etik ilkeler, bölümün kalite ve akreditasyon süreçlerinin sürdürülebilir temel taşlarından biri hâline gelmiştir.
- c) YÖK, YÖKAK ve Üniversite Etik Kurulu Çerçevesi: Yükseköğretim Kurulu’nun ilgili yönetmelikleri, akademik etik ve öğrenci disiplin süreçlerinin yasal temelini oluşturur. Bunlar arasında; “Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliği”, “Akademik

İşletme Bölümü – Türkçe Lisans Programı

Personel ve Öğrenci Etik Davranış İlkeleri Hakkında Yönergeler” öğrencilerin ve akademik personelin uyması gereken etik davranış standartlarını belirler. YÖKAK ise YÖKAK, etik ilkeleri kalite güvence sisteminin temel bileşeni olarak kabul eder. Kırıkkale Üniversitesi, YÖKAK’ın belirlediği; Etik değerlere bağlılık, Şeffaflık ve hesap verebilirlik, Eğitim-öğretimde adil değerlendirme, Araştırma ve yayın etiğine uyum, Paydaş katılımı ilkelerini bölüm düzeyinde uygulamayı taahhüt eder. Kırıkkale Üniversitesi Etik Kurulu Çerçevesi ise üniversitemizde öğrenci ve akademik personelin karşılaşabileceği etik sorunlarda yol gösterici olmak, değerlendirme yapmak ve gerektiğinde süreç yürütmekle sorumludur. Kurulun görev alanı; Etik ihlal iddialarını değerlendirmek, Bilimsel araştırma etiği konusunda rehberlik sağlamak, Etik farkındalık eğitimlerini desteklemek, Üniversite genelinde etik kültürünü güçlendirmek şeklindedir. Bölümümüz “Akademik Etik Eylem Planı”, söz konusu hususların çerçevesiyle uyumlu şekilde tasarlanmış olup; üniversitenin etik politikalarıyla doğrudan bağlantılıdır.

Not: Yasa ve Mevzuat Dayanakları;

- ✓ 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu
- ✓ YÖK Disiplin Yönetmeliği
- ✓ YÖKAK Etik ve Kalite Güvencesi İlkeleri
- ✓ Kırıkkale Üniversitesi Etik Kurulu yönergesi
- ✓ TÜBİTAK—Etik Kurallar referansları
- ✓ AB araştırma etik standartları (Horizon 2020 / H2021)

3- AKADEMİK ETİK İLKELER

- ✓ **Doğruluk:** Bilimsel çalışmalarda bilgi, veri ve kaynakların doğru biçimde sunulması esastır.
- ✓ **Özgünlük:** Her öğrenci kendi özgün üretiminden sorumludur. Başkasının çalışmasını sahiplenmek etik ihlaldir.
- ✓ **Tutarlılık ve Şeffaflık:** Akademik süreçlerde kararlar açık, tutarlı ve belgelenebilir şekilde yürütülür.
- ✓ **Saygı ve Sorumluluk:** Akademisyenler, öğrenciler ve idari personel karşılıklı akademik nezaket kuralları çerçevesinde iletişim kurar.
- ✓ **Adil Değerlendirme:** Sınav, ödev, proje ve tez süreçleri objektif kriterlerle değerlendirilir.

4- İŞLETME BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNE YÖNELİK AKADEMİK ETİK EYLEM PLANI

1. Giriş

Akademik etik, bilginin üretimi ve paylaşımında dürüstlük, şeffaflık ve sorumluluk ilkelerini koruyan bir çerçevedir. Öğrencilerin araştırma, yazma, sınav ve proje süreçlerinde bu değerlere bağlı kalması hem bireysel gelişim hem de bilimsel topluluğun güvenilirliği için önemlidir.

2. Eylem Planının Amaçları

- Öğrencilerde akademik dürüstlük bilincini artırmak
- Kopya, intihal, veri uydurma gibi etik dışı davranışları önlemek
- Kaynak kullanımını doğru öğretmek
- Bilimsel süreçlerde şeffaflığı güçlendirmek
- Etik ikilem durumlarında yol göstermek

İşletme Bölümü – Türkçe Lisans Programı

3. Eylem Başlıkları

3.1. Farkındalık ve Eğitim Programı

- Akademik etik seminerleri
- Çevrimiçi etik modülleri
- Akademik yazım kuralları eğitimi
- İntihal türleri ve kaynak gösterme eğitimleri

3.2. Kaynak Kullanımı ve İntihal Önleme

- Ödevlerin intihal kontrolünden geçirilmesi
- Kaynak gösterme kılavuzunun zorunlu kullanımı
- Grup proje sorumluluk beyanı

3.3. Sınav ve Ölçme Süreçleri

- Sınav oturma planı ve gözetmen eğitimi
- Etik ihlal yaptırımlarının duyurulması

3.4. Araştırma Etiği ve Veri Güvenliği

- Doğru veri toplama ve saklama eğitimi
- İnsan araştırmaları için etik kurul zorunluluğu
- Dijital veri güvenliği adımları

3.5. Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik

- Periyodik danışman kontrolü
- Orijinallik beyanı
- Grup proje görev dağılımı raporu

3.6. Etik İkilem Danışman Görüşmeleri

- Öğrenciler için etik danışmanlık
- Etik sorunlarda yönlendirme

4. Uygulama Takvimi

- Kısa vadeli (0-3 ay): Eğitimler, kılavuzlar
- Orta vadeli (3-12 ay): Etik taahhüt entegrasyonu
- Uzun vadeli (1-3 yıl): Sürekli iyileştirme mekanizması

5. İzleme ve Değerlendirme

- Dönem sonu etik ihlal raporları
- Etik komisyon toplantıları
- Geri bildirim anketleri

6. Sonuç

Akademik etik, öğrencilerin bilimsel yaşamda tutarlı ve güvenilir bireyler olarak yetişmelerini sağlayan temel bir yapıtaşdır.

5- İLGİLİ AÇIKLAMALAR

a) Akademik Etik İhlal Türleri Tablosu

Dört temel etik ihlali net şekilde öğrencilere aktarılır;

- İntihal
- Veri uydurma
- Veri çarpıtma
- Kopya / sınav usulsüzlüğü

Her birinin tanımı, örnekleri ve karşılık gelen yaptırımını ilgili yönetmelikler ile ilişkilendirilir. Bu tablo öğrencilerin “neyin etik dışı sayıldığı”nı net görmesini sağlar.

Etik İhlal Türü	Açıklama	Örnek Davranış
İntihal	Başkasının fikrini kaynak göstermeden kullanma	Kaynak göstermeden alıntı yapmak
Veri Uydurma	Gerçekte olmayan verileri üretmek	Araştırma verisi yaratmak
Veri Çarpıtma	Var olan veriyi değiştirmek	İstatistiksel sonuçları değiştirmek
Kopya	Sınav kurallarını ihlal ederek avantaj sağlama	Yanlış yöntemle sınavda bilgi edinmek

b) Öğrenci ve Danışman Sorumlulukları Tablosu

Bu tablo, bilimsel sorumluluğun tek taraflı olmadığını hatırlatması açısından önemlidir.

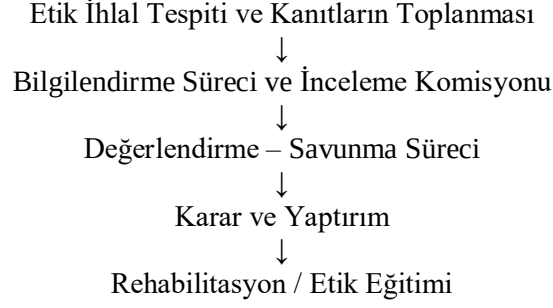
Öğrenci Sorumlulukları	Danışman Sorumlulukları
Kaynakları doğru kullanmak	Danışma toplantılarını düzenli yürütmek
Veriyi doğru toplamak	Geri bildirim sağlamak
İntihalden kaçınmak	Etik süreçte rehberlik etmek

c) Akademik Etik Süreç Şeması

İşletme Bölümü – Türkçe Lisans Programı

d) Etik İhlal Süreci Akış Şeması

e) Akademik Dürüstlük Taahhüdü

- ✓ Her öğrenci, akademik çalışmalarında dürüstlük, şeffaflık ve özgünlük ilkelerine bağlı kalmayı kabul eder. Buna göre:
- ✓ Başkasına ait fikir, ifade, veri veya tasarım izin alınmadan ve kaynak gösterilmeden kullanılamaz.
- ✓ Ödev, rapor, proje, tez gibi akademik çalışmalar tamamen öğrencinin kendi üretimi olmalı; dış kaynak kullanımı doğru biçimde atıflandırılmalıdır.
- ✓ Sınavlarda kopya çekmek, kopyaya teşebbüs etmek, başkasına yardımcı olmak veya sınav kurallarını ihlal etmek etik dışı davranıştır.
- ✓ Araştırma sırasında kullanılan verilerin uydurulması veya tahrif edilmesi kesinlikle yasaktır.
- ✓ Grup çalışmalarında her öğrenci kendi sorumluluklarını yerine getirmeli, katkısını doğru biçimde beyan etmelidir.

f) Öğrenci Davranış İlkeleri - Akademik Çalışmalarda “Etik / Etik Olmayan Davranışlar”

Akademik üretimde net sınırların tanımlanması gerekir. Bu liste öğrencilerin etik sınırları açıkça anlamasını sağlamakla birlikte kalite ve akreditasyon açısından önemli bir değer taşır.

Etik Davranışlar

- ✓ Kaynakları doğru biçimde atıf vererek kullanmak
- ✓ Yapay zekâ araçlarından sadece fikir geliştirme / dil düzeltme amaçlı destek almak
- ✓ Grup çalışmalarında iş bölümü yapmak ve ortak rapor yazmak
- ✓ Ders materyallerini bireysel öğrenim için kullanmak
- ✓ Soru çözümü, tartışma veya veri analizi için arkadaşlarla görüş alışverişi yapmak
- ✓ Akademik yazım kurallarına uygun biçimde doğrudan alıntı yapmak

Etik Olmayan Davranışlar

- ✓ Başkasının çalışmasını, raporunu veya projesini kendi çalışması gibi sunmak
- ✓ İnternette veya yapay zekâdan alınan metni kaynak göstermeden kullanmak
- ✓ Yapay zekâ araçlarını ödevi tamamen yazdırmak için kullanmak
- ✓ Grup çalışmalarında katkıda bulunmadan isim yazdırmak
- ✓ Veriyi değiştirerek, uydurarak veya gizleyerek raporlamak
- ✓ Sınav sırasında dijital araçları etik dışı şekilde kullanmak
- ✓ Ödev paylaşım sitelerinden hazır içerik çekmek
- ✓ Öğretim elemanının izni olmadan ses, görüntü veya içerik kaydı yapmak

İşletme Bölümü – Türkçe Lisans Programı

g) İzleme–Değerlendirme Göstergeleri (Performans Ölçütleri)

İzleme ve değerlendirme sürecinde aşağıdaki kanıt belgelerin kullanılması mümkündür;

- ✓ Dönemlik etik ihlal sayısı
- ✓ Turnitin benzerlik oranı ortalaması
- ✓ Etik eğitime katılım oranı
- ✓ Öğrenci geri bildirim puanları
- ✓ Danışman-öğrenci görüşme sayısı